

Aangepast 9 januari 2010

Het eerste tijdperk

De volgende 10 jaar

Van der Waart

OP 27 NOVEMBER volgde weer een concert onder auspiciën van de Nieuwe Haagsche Courant en wel met medewerking van *Herman Krebbeers* en het Haags Kamer Symphonie Orkest van Wilh. Richters. Het koor zong onder meer delen uit de Deutsche Messe en Die Allmacht, beide van Fr. Schubert met als solist Frank Berga. Van diezelfde Deutsche Messe was al op 7 november een radio-opname door de NCRV gemaakt, met als solist John van Kesteren en als organist Meindert Boekel.

Beschermheer

De heer Wilhelm Richters werd op 2 januari 1952 bereid gevonden om het beschermheerschap van het Chr. Res. Mannenkoor te aanvaarden.

In samenwerking met de Chr. Gem. Zangver. *Asaf* wordt op 11 maart 1952 in het, voor het C.R.M. vertrouwd gebouw voor K. en W. een uitvoering gegeven

van het Requiem van A. Dvorak. Dit prachtige Requiem werd bijzonder goed vertolkt. De uitvoerenden waren verder Dany Zonewa, sopraan, Roos Boelsma, alt, Frank Berga, tenor, Fritz Bramböck, basbariton en het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het geheel o.l.v. Jan van der Waart. Deze uitvoering was mede mogelijk gemaakt door de radio-opname die de NCRV ervan maakte deze avond.

Oranjeconcert

Op 30 april van dat jaar werd het Oranjeconcert weer gegeven, met medewerking van de Kon. Muziekver. *De Postfanfare* o.l.v. P. Veenstra en... van het publiek. Ja, zeker van het publiek werd een

waaraan door het C.R.M. medewerking werd verleend. Op die bijeenkomst waren sprekers o.a. afkomstig uit Stockholm, Londen, Bonn en Washington. Vanwege dit succes heeft het comité in later jaren regelmatig een beroep op het C.R.M. gedaan.

25 jarig jubileum

Het jaar 1952 was het jaar waarin het koor haar 25-jarig jubileum vierde. In het kader van dit jubileum werd in de Julianakerk een herdenkingsdienst gehouden, waar Ds. Timmer een feestrede hield. De alt Rijkje Wolleswinkel en de organist Henk Herzog verleenden medewerking. Vanwege de vele medewerkingen aan diverse evenementen werd het jubi-

Met het orkest werd een groot aantal oud-vaderlandse liederen ten gehore gebracht

actieve deelname gevraagd. Met het orkest werd een groot aantal oud-vaderlandse liederen ten gehore gebracht, hetgeen zeer insloeg bij de aanwezigen. Dit deel van de avond van de Oranjeconcerten was altijd een geliefd onderdeel, waaraan dan ook iedereen enthousiast meedeed.

International Council

In de Ridderzaal werd op 23 mei 1952 een openbare bijeenkomst gehouden van *The International Council for Christian Leadership*

leumconcert enige maanden uitgesteld.

Medewerking werd onder andere verleend aan een herdenkingsbijeenkomst van de Verenigde Naties in de *Ridderzaal* en aan een

Grootste Chr. mannenkoor in ons land jubileert

Maar één wens is er: het praedicaat
„Koninklijk“

(Van onze Kunstredacteur)

ALS WE in de huiskamer van de heer D. Lemmens zitten om van de gastheer iets te weten te krijgen over een jubilerend mannenkoor, dan zijn we wel aan het juiste adres. Deze heer Lemmens is namelijk de enige, die van de oprichting van dat koor af lid is. Jarenlang is hij ook secretaris en wie hem 's avonds laat nog aan het werk vindt, kan er zeker van zijn, dat deze werkzaamheden zijn koor betreffen.

Dat koor is het Christelijk Residentie Mannenkoor, met 164 leden het grootste Christelijke mannenkoor in Nederland. En het is begrijpelijk dat de secretaris veel en graag werkt voor zo'n groot koor, waarvan hij alle inzinkingen en opevingen heeft meegemaakt. In de 25 jaar van het bestaan zijn er vanzelfsprekend - dat ondervindt elk koor - vele problemen geweest.

Begin Nov. 1927 stond in de Nieuwe Haagse Courant een advertentie waarin zangliefhebbers werden opgeroepen om te komen tot de oprichting van een Chr. Mannenkoor in Den Haag. Ongeveer 37 mannen gaven gehoor aan deze oproep en op 25 November 1927 vond in het schoolgebouw aan de Hendrik van Deventerstraat de oprichtingsvergadering plaats.

Het grote probleem was natuurlijk een goede dirigent te vinden en diens honorarium vast te stellen. Nadat een vergoeding van f 2,50 per repetitie was voorgesteld, bepaalde men op de 2^e vergadering het bedrag op f 4,- en voor een proeftijd van 6 weken werd de Oostenrijker Kurt Kottek tot dirigent benoemd.

Zijn prestaties waren echter niet van die aard, dat men die proeftijd verlengde en op aanbeveling benoemde het koor in Maart 1928 de heer L.W. Vischer in deze functie. Het begin was moeilijk; tot 1932 bleef het leden-aantal schommelen tussen 50 en 55. Er was niet voldoende enthousiasme en de repetities werden maar zeer matig bezocht. Eerst na 1932, toen men van de school in de Hendrik van Deventerstraat verhuisde naar de Keucheniuschool aan de Prinsegracht, kwam er meer tekening. Het koor kreeg meer bekendheid, mede door enkele eerste prijzen op zangconcoursen en langzaam steeg het aantal leden tot 70 en in 1939 zelfs tot 86. Dat was twee jaar nadat het koor in Diligentia de 1^e prijs (326 punten) in de superieure afdeling had behaald.

Het was evenwel de laatste opeving voor

de oorlog, want bij de afkondiging van de mobilisatie in 1939 dreigde het werk van 12 jaren ineen te storten. Vele leden verdwenen in militaire dienst en de oorlog vrat nog grotere gaten in het verenigingsleven. De Kulturkamer dreigde, maar men bleef principieel en niet al te luid werden de repetities - soms met 15 man - voortgezet. Er werden nog concerten ten bate van de illegaliteit gegeven (o.m. in Jan. 1945 in de Verduisterde Valkenboskerk) en in het Militair Hospitaal zong men 'Het Geuzenvendel' van Roeske. Bij de passage met het Wilhelmus gingen de gewonde soldaten naast hun bed staan terwijl Duitse soldatenlaarzen in de gang klatterden.

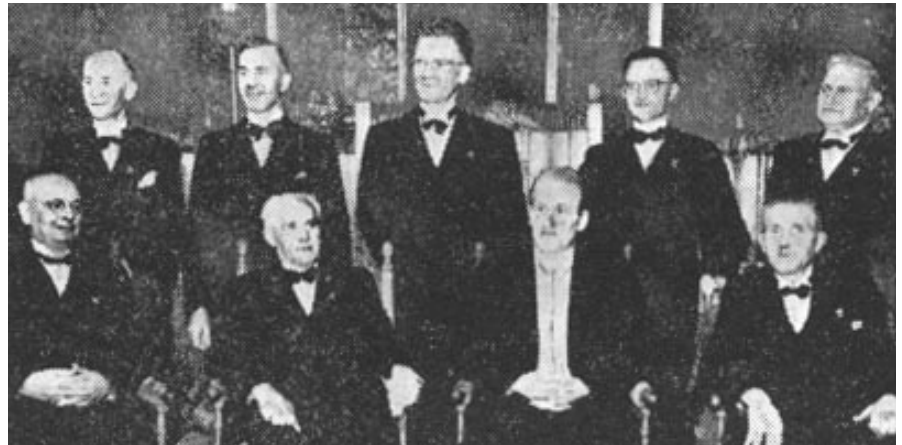
Dirigent Vischer is steeds trouw op z'n post gebleven en nooit was hem iets te veel voor het koor. Tot 1949 bleef hij het koor leiden (het aantal leden was inmiddels weer tot bijna 90 gestegen) en toen meende men eens naar een opvolger te moeten uitzien. Die vond men in Jan van der Waart, die na een proeftijd van enkele maanden op 5 October 1949 met algemene stemmen tot dirigent werd benoemd.

Zijn energieke leiding, de nieuwe koers die het koor ging varen en de aaneensmelting met

enkele kleinere koren zijn de aanleiding voor de enorme groei.. Na de heren Geleynse, Beek, Bloklander en v.d. Wees is de heer J.N. Hagg van 17 Maart 1937 af voorzitter en sinds 1930 bekleedt de penningmeester Trapman een bestuursfunctie.

Het zilveren jubileum van een dergelijk mannenkoor mag natuurlijk niet ongemerkt voorbij gaan en op 29 Jan. 1953 geeft men in K. & W. een jubileumconcert m.n.v. de alt Roos Boelsma en het Haags Kamersymphonie Orkest (dir. Wilh. Richters). Dit concert wordt vooraf gegaan door een wijdingssamenkomst in de Julianakerk aan de Kempstraat op 29 November a.s., waar ds. B. Timmer de herdenkingsrede houdt en medewerking wordt verleend door de alt Rijkje Herzog. Op 27 November vindt van 19 tot 21.30 uur een receptie plaats in gebouw „De Vereniging“ (Willemstraat).

De Chr. koorwereld kan met reden trots zijn op het Chr. Residentie Mannenkoor, dat één zeer hoog peil heeft bereikt. Er is nog maar één wens - die we graag ondersteunen - dat dit koor als eerste Chr. Mannenkoor in ons land nu ook het praedicaat „Koninklijk“ krijgt. Het zilveren jubileum kan hiertoe aanleiding zijn.

Het bestuur van het jubilerende Chr. Residentie Mannenkoor na een concert in de Ridderzaal. Op de voorste rij v.l.n.r.: D. Lemmen (1^e secr.), J.N. Hagg (voorz.), Jan van der Waart (dirigent), A. Trapman (1^e penn.); tweede rij v.l.n.r.: J. Krassenburg (2^e muziekcomm.), A. Schoonenboom (2^e secr.), G.J. Heemskerk (2^e voorz.), A.L. Koster (1^e muziekcomm.), P.Th. Matla (2^e penn.). De alg. adjunct H.W. Elbers ontbreekt op de foto.

Artikel uit de Nieuwe Haagse Courant van 29-10-1952

propaganda-avond voor de Vrije Universiteit gehouden in Kunsten en Wetenschappen.

Op 29 januari 1953 was het zo-
ver: het Jubileumconcert. Natuurlijk in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen waar het

C.R.M. in de afgelopen 25 jaar al zo vaak op het podium had gestaan. Meegewerkt werd door het (versterkt) Haags Kamer Symphonieorkest o.l.v. de beschermheer Wilhelm Richters en de solisten Annie Woudt, alt en Chris Schef-

fer, tenor. Het programma vermeldde onder andere de volgende werken:

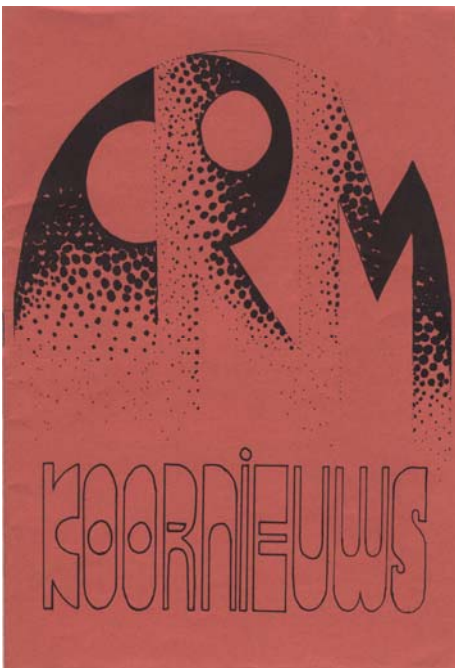
Ere des Heren	Beethoven
Les soldats (8-stem)	Saint-Saëns
Air Orphée	Von Glück
Trösterin Musik (8-stem)	Bruckner

Der Abendhimmel
Das höhe Lied
Gott mein Zuversicht
Die Almacht
Alt-Rhapsodie

Bruckner
 Bruckner
 Schubert
 Schubert
 Brahms

Belangrijk jaar

Voor de vereniging was 1953 een belangrijk jaar. Op 1 juni van dat jaar werd het eerste nummer van *C.R.M.-nieuws*, het nieuwe verenigingsblad, ten doop gehouden. Toen slechts twee gestencilde blaadjes, nu een volwaardig verenigingsorgaan waar elke twee maanden door de leden naar wordt uitgekeken.

Het Oranjeconcert van 30 april 1954 was wel zeer bijzonder. Toenmalig Burgemeester van 's-Gravenhage, *Mr. Schokking*, mocht het C.R.M. dirigeren in het nummer *Hoor de muzikanten*, wat hem zo goed afging, dat hij stante pede tot 'eredirigent' werd benoemd. Aan een Bijbeeldag, die werd gehouden op 14 juni 1954 in de Houtrusthallen, verleende het C.R.M. medewerking. H.M. de Koningin bevond zich onder de toehoorders. Op 29 juni werd een uitstapje georganiseerd naar Driebergen, waar in het Openluchttheater een concert werd gegeven.

Ook 1955 was weer een jaar van vele medewerkingen en concerten. Het eerste lustrum van het populairere Oranjeconcert werd gevierd. Dat jaar voor het eerst met de Christelijke Residentie Harmonie onder leiding van Peet van Bruggen en als solist Anton Eldering, bariton.

Op donderdag 14 juli van dat jaar vond een bijzonder evenement plaats, namelijk een zangavond ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van het gewest Zuid-Holland van de Kon. Bond van Chr. Zang- en Oratoriumver., groep mannenkoren. Aan deze avond werd medewerking verleend door 12 mannenkoren (900 zangers) en de Chr. Res. Harmonie o.l.v. Peet van Bruggen. Solisten die avond waren Jan van der Ree, bas-bariton; Henk Herzog, orgel; Wim Kooy, vleugel en Adrie van der Bent, sopraan. Het C.R.M. was de gastheer van de geweldige groep zangers. Er werd in vier groepen opgetreden. Deze mooie avond werd besloten met het zingen door alle aanwezigen van het lied *Vaste rots van mijn behoud*.

Moeilijkheden

Intussen had het koor enige moeilijkheden gekregen met de 'huisbaas'. Een drastische huurverhoging deed het bestuur omzien naar een andere repetitieruimte. Na 22 jaar verliet het koor de Keuchenius-school aan de Prinsegracht en verhuisde naar de Goede Herderkapel aan de Meidoornstraat, wat overigens een goede verbetering van ruimte en mogelijkheden inhield.

De Kon. Bond van Zang- en Oratoriumver. vierde op 2 april 1956 haar 70-jarig bestaan. Dit heuglijke feit werd onder andere gevierd met een jubileumconcert in het *Kurhaus* waaraan door het Chr. Res. Mannenkoor en twee gemengde koren werd meegewerkt.

Naast het traditionele Oranjeconcert werd op 23 oktober 1956 in Kunst en Wetenschappen het Requiem van Cherubini uitgevoerd. Aan deze uitvoering was een lange tijd van zeer intensieve studie voorafgegaan. Medewerking aan deze avond werd verleend door het Haags Kamer Symphonie Orkest onder leiding van Wilh. Richters en als solist trad op *Theo Olof*, viool.

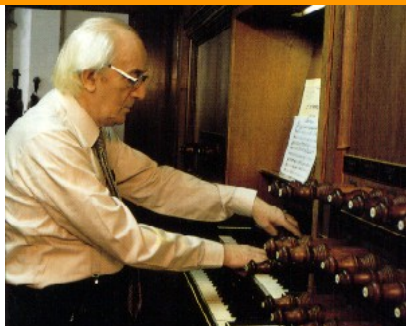

Op 8 juni 1957 vond een uitwisselingsconcert plaats met M.G.V. Harmonia 1948 uit Aken in de Kurzaal te Scheveningen. Als solist trad die avond op Ferdinand Erdtman en als pianiste Erika Niessen.

Belangrijke datum

Een zeer belangrijke datum in de geschiedenis van het Chr. Residentie Mannenkoor is 24 oktober 1957. Op die datum vond de eerste

plaatopname plaats in de Ronde Lutherse Kerk in Amsterdam. In de volgende twintig jaar zijn er zeven EP's en tien LP's van het koor uitgebracht terwijl aan twee LP's van andere koren werd meegewerkt, zodat het koor, mede door het ten gehore brengen van de grammofoonplaten voor de radio, een grotere landelijke bekendheid begon te genieten, zelfs in het buitenland. Er werd zelfs een plaat met psalmen gemaakt voor Zuid-Afrika (1961), in het Zuid-Afrikaans, waarvoor de ambassadeur van Zuid-Afrika enige malen op de repetities verscheen om een goede uitspraak van het Zuid-Afrikaans door de leden van het C.R.M. te bevorderen.

Bijbel en Oranje

Ook 1958 werd weer een druk bezet jaar. Het begon al op 31 januari. Op deze avond werd meegewerkt aan een avond die georganiseerd was door de beide Chr. Oranjeverenigingen *Bijbel en Oranje* en *Prinses Irene* in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. In de Breepleinkerk te Rotterdam werd op 5 maart een concert georganiseerd door de groep mannenkoren (gewest Zuid-Holland) van de Bond dat gegevens werd door vijf mannenkoren uit Rotterdam, Hendrik Ido Ambacht, Barendrecht, Rijswijk en het C.R.M. Datzelfde jaar werd op 29 oktober meegewerkt aan het jubileumconcert van de Chr. Zang- en Oratorium Vereniging *Te Deum Laudamus* uit Scheveningen onder leiding van *Feike Asma*.

Buitenlandse reis

Daarvoor had C.R.M. wederom

een hoogtepunt in haar bestaan meegemaakt. Op 20 augustus 1958 hadden de leden als vereniging *hun eerste buitenlandse reis* gemaakt, en wel naar Brussel waar opgetreden werd in het Bijbelpaviljoen op de *Wereldtentoonstelling EXPO '58*. Een zeer bescheiden reis weliswaar (slechts één dag), maar de eerste stap als Chr. Res. Mannenkoor naar het buitenland was gezet. Een reiscomité onder aanvoering van de heer *L.J. Mooring*, heeft erg veel werk moeten verzetten eer het zo ver was dat de leden met een gerust hart in de bussen konden stappen om zich naar Brussel te laten vervoeren.

Moelijke tijden

Ook 1959 werd weer een druk jaar. Een vereniging kan ook moeilijke tijden moeten doormaken. Zo ook het Chr. Res. Mannenkoor. Een buitengewone ledenvergadering moest worden gehouden, waar gerezen moeilijkheden vaak op emotionele wijze werden besproken. Op een kritiek moment kwam zelfs het voortbestaan van de vereniging in het geding. Door manmoedig optreden van enkele leden, met name de heer Van Driel, kwam de vereniging echter gesterkt uit de strijd om met voortvarendheid verder te gaan. De heer Mooring, werd in dat jaar tot voorzitter gekozen. Met de Geref. Zang- en Oratoriumver. *Asaf* werd op 20 oktober een concert gegeven. Het C.R.M. bracht onder andere van Bruckner Helgoland en van Brahms de Alt-Rhapsodie ten gehore. Door *Asaf* werd onder andere het Dettonger *Te Deum* van Händel gebracht. Gezamenlijk werd ook nog de prachtige Psalm

150 van Cécil Franck uitgevoerd.

Op 3 november 1959 reisde het C.R.M. naar het gebouw Tivoli te Utrecht voor een medewerking aan een vijf mannenkorenconcert. Naast het C.R.M. werkten nog chr. mannenkoren mee uit Vriezenveen, IJmuiden, Ermelo en Utrecht.

Tiende Oranjeconcert

In 1960 werd voor de tiende maal een Oranjeconcert gegeven, een zeer populair concert ditmaal. De medewerkenden aan deze avond waren (buiten het C.R.M.) Christine Spierenburg, sopraan; de Hammondorganist Jos Carpay en een revuegezelschap bestaande uit Theo Moens, Dick Engelbracht en Rexis. Naast vele andere werken bracht het koor die avond het Boerenfeest van Sam Dresden.

In dit jaar nam Jan van der Waart ontslag als dirigent van het Chr. Res. Mannenkoor, zodat er op de schouders van het bestuur een zware taak kwam te liggen, namelijk het zoeken van een goede mannenkoordirigent. Deze werd gevonden in de persoon van *Rocus van Yperen*, die door de leden met algemene stemmen werd benoemd.

